

JESPER HELDGAARD
TIMBUKTU FONDEN OKTOBER 2024

AFRIKAS

○ ANALYSE AF DET INTERNATIONALE **UDVIKLINGS-**
SAMARBEJDE I FINANSLOVSFORSLAGET FOR 2025

ÅR

HIGHLIGHTS

DENNE ANALYSE VISER BLANDT ANDET AT

- selv om Danmark bliver **rigere, falder** det danske budget til udviklingsbistand i 2025 i forhold til rekordåret 2024
- Ukraine – trods Afrikastrategien ”Afrikas århundrede” – også i 2025 bliver den **største modtager** af dansk bistand
- hensynet til **fattigdom og udvikling** ikke synes at have været afgørende for, hvor i Afrika det danske diplomati skal oprustes
- regeringen ønsker et mere **ligeværdigt partnerskab** med Afrika samtidig med, at de mangeårige bilaterale udviklingspartnerskaber **udvandes**
- der endnu ikke er givet formelt tilsagn om det **opsigtsvækkende** danske bidrag fra 2023 til den nye fond for klimaskabte tab og skader. Og at der ikke er **yderligere** bidrag til fonden på FFL25
- fokus på **irregulær migration** nedtones endnu mere. Det er ikke længere et af fire hovedspor, men et ”**tværgående hensyn**”
- Danmark KOM tilbage i det **gode selskab** i 2023 med bistand på 0,74 pct. af BNI ovenpå fadæsen fra 2022, hvor den kun blev på 0,67 pct. af BNI
- udgifterne til at **modtage** flygtninge i Danmark dykker. Men at regeringen har afsat en **diskret milliardreserve** på FFL25, hvis de igen stiger

FORORD

AFRIKAS ÅR

2025 MÅ blive Afrikas år. Og det MÅ blive afspejlet i den del af finanslovsforslaget for 2025, der handler om udviklingsbistanden. Sådant var der nok mange, der tænkte, da de to ministre, Lars Løkke Rasmussen og Dan Jørgensen, loftede sløret for regeringens nye Afrikastrategi "Afrikas århundrede", blot fire dage, før finanslovsforslaget kom.

Gør finanslovsforslaget så 2025 til Afrikas år? Både ja og nej. Nej, fordi Ukraine er det første af fire hovedspor i det danske udviklingssamarbejde, Afrika kun nummer 2. Og fordi Ukraine også i 2025 bliver det suverænt største modtagerland af dansk bistand. Som i de seneste år og formentlig flere år frem.

Samtidig er der tegn på, at 2025 faktisk godt kan blive Afrikas år: Regeringen lægger op til rekordhøj bistand til Afrika og vil åbne tre nye ambassader i Afrika. Ganske vist lukker den samtidig ambassaderne i to andre afrikanske lande – Mali og Burkina Faso, men fortsætter bistanden til de to lande. Og det diplomatiske korps i Afrika forstærkes. Hele fem eksisterende danske ambassader styrkes.

Regeringen ønsker et mere ligeværdigt partnerskab med Afrika. Paradoksalt nok synes Danmark i fuld gang med – også med FFL25 – at udvande de partnerskaber, Danmark har haft med en række afrikanske lande i form af de mangeårige, bilaterale programsamarbejder, der har været en hjørnesten i det danske udviklingssamarbejde. Er dansk udenrigspolitik på vej til at overtrumfe udviklingshensyn i Danmarks forhold til Afrika? Svaret på dét spørgsmål rummer også svaret på, om 2025 og de kommende år bliver Afrikas år i det danske udviklingssamarbejde.

	FL 2023	FFL2024	SVM FFL2025
Bilateral bistand	3.116,6	5.116,9	5.773,9
Bistand gennem danske civilsamfundsorganisationer ¹	1.063,5	288,5	288,5
Naturressourcer, energi og klimaforandringer	1.543,1	1.948,0	1.557,8
Oplysning	81,3	130,1	88,3
Multilateral bistand gennem FN m.v.	1.955,2	2.167,5	2.239,6
Udviklingsbanker, -fonde og EU	1.488,8	1.584,8	1.583,1
Partnerskaber for bæredygtig vækst og grøn omstilling	1.643,0	1.963,6	2.187,9
Humanitær bistand og neksusindsatser	2.700,0	3.935,0	3.835,0
Reserver	-236,6	1.097,8	53,8
I alt §06.3,9	13.354,9	18.232,2²	17.567,9³
Fællesskabsfinansieret EU-bistand	2.129,0	2.203,2	2.605,3
Udgifter til modtagelse af flygtninge i Danmark	3.358,2	1.389,7	711,4
Administration af udviklingsbistanden	1.089,2	1.190,9	1.238,2
I øvrigt under ulandsrammen	243,4	322,3	343,5
Total ulandsrammen 0,7% af BNI	19.767,3	20.796,3	21.803,5
Efterregulering	407,4[2021]	407,4[2021] 2.134,6[2022]	407,4[2021] 255,5[2023]
Samlet bistandsbudget	20.174,7	23.045,6	22.466,4

¹ Se forklaring på fald under støtte til civilsamfund på side 25

² Inklusiv delvis efterregulering for 2021 på 407,4 mio. kr. og fuld efterregulering for 2022 på 2.134,6 mio. kr.

³ Inklusiv delvis efterregulering for 2021 på 407,4 mio. kr. og fuld efterregulering for 2023 på 255,5 mio. kr.

LOGBOG 2023

“ Det er træls og ærgerligt og må aldrig ske igen

DAN JØRGENSEN MINISTER FOR UDVIKLINGSSAMARBEJDE OG GLOBAL KLIMAPOLITIK PÅ ET SAMRÅD 12. SEPTEMBER, HVOR HAN SKAL REDEGØRE FOR, HVORDAN DET KUNNE SKE, AT DANSK UDVIKLINGSBISTAND I 2022 IKKE NÅEDE HELT OP PÅ 0,7 PCT. AF BNI. IFØLGE MINISTEREN ER ÅRSAGERNE TIL MISEREN AF TEKNISK KARAKTER, OG HAN LOVER, AT DE MERE END 800 MIO. KR., DANMARK UDBETALTE FOR LIOT I 2022, VIL KOMME TIL UDBETALING ALLEREDE I 2023.

4. SEPTEMBER

Afrikansk klimatopmøde med dansk aftryk

Ledere fra hele Afrika samles til klimatopmøde i den kenyanske hovedstad Nairobi, og Danmarks minister for udviklingssamarbejde og global klimapolitik, Dan Jørgensen, benytter lejligheden til at annoncere et dansk bidrag på 1,6 milliarder kr. til den Grønne Klimafond, som bl.a. finansierer klimaindsatser i Afrika. Det er en fordobling af det danske bidrag til fonden.

13. SEPTEMBER

Danmark rutsjet ned på 13. plads

I årets udgave af det såkaldte Global Commitment Index er Danmark nu nede på en 13. plads. Så sent som i 2013 lå DK nummer 1 og i 2018 nr. 2, men siden er det gået ned ad bakke. Indekset rangerer lande ud fra 8 forskellige politikområder, der tilsammen afspejler deres "commitment to international development" – herunder udviklingsbistand, klima- handels- og migrationspolitik. Sverige topper for 4. år i træk indekset, men Tyskland haler kraftigt ind.

19. SEPTEMBER

IFU i fokus på FN's Generalforsamling

Statsminister Mette Frederiksen benytter FN's Generalforsamling til internationalt at annoncere regeringens store reform af Investeringsfonden for Udviklingslande (IFU). Med reformen stiger IFU's forvaltede kapital fra 15,6 milliarder kr. i 2022 til omkring 35 milliarder kr. i 2030 – et markant løft af IFU's bidrag til økonomisk vækst, grøn omstilling og bæredygtig udvikling i udviklingslande.

28. SEPTEMBER

Ukraine-særlov forlænges med et år

Ligesom resten af EU forlænger Danmark særloven for fordrevne fra Ukraine frem til marts 2025, selv om Danmark som følge af retsforbeholdet ikke er forpligtet til det. Forlængelsen sikrer ukrainere opholdstilladelse, adgang til arbejdsmarkedet, velfærd og uddannelse i Danmark uden om de almindelige asylregler. I juli 2024 havde mere end 46.000 ukrainere fået opholdstilladelse iht. særloven, siden Rusland invaderede Ukraine i februar 2022.

2. OKTOBER

Danmark åbner ambassadekontor i Mykolaiv

Udenrigsminister Lars Løkke Rasmussen [M] annoncerer under et besøg i Ukraine, at Danmarks ambassade i Kyiv vil åbne et ambassadekontor i havnebyen Mykolaiv. Lokale til kontoret er fundet og den danske diplomat, der skal lede det, er udpeget. Nu skal der rekrutteres lokalt ansatte, inden den officielle åbning kan finde sted.

10. OKTOBER

Danmark sætter udviklingsstøtte til palæstinenserne på pause

Hamas's brutale angreb på Israel den 7. oktober får regeringen til at sætte dansk støtte til Palæstina på pause. I 2023 var det planlagt at udbetale 94,1 mio. kr. under det 5-årige bilaterale landeprogram. Heraf er 72 mio. kr. endnu ikke udbetalt, og det er den støtte, der foreløbigt tilbageholdes.

8. NOVEMBER

UDENRIGSMINISTERIET SKAL SPARE 22,3 MIO. KR. I 2024

I august lagde regeringen i sit finanslovsudspil for 2024 op til at styrke udenrigstjenesten. Alligevel skal Udenrigsministeriet nu spare. Regeringen har nemlig også besluttet at spare 400 mio. kr. årligt på statens administration de næste fire år. Heraf skal Udenrigsministeriet bidrage med 22,3 mio. kr. til det samlede sparemål i 2024.

10. OKTOBER

EVALUERING Relevant dansk støtte til privatsektoren, men svingende resultater

Den danske støtte til bedre rammevilkår for private virksomheder i udviklingslandene har været relevant, men resultaterne svingende, konkluderer ny evaluering. Den kritiserer, at Danmarks støtte til bedre rammevilkår for den private sektor i udviklingslande de seneste år har været vigende, så den nu er langt mindre end den direkte støtte til private virksomheder, og den anbefaler, at Danmark fastholder støtten til bedre rammevilkår med fokus på grøn omstilling som en central del af Danmarks bilaterale udviklings samarbejde.

31. OKTOBER

Myndighedssamarbejde er hot – men er det også udviklingsbistand?

De såkaldte myndighedssamarbejder er blevet et mere og mere populært redskab i udviklingssamarbejdet, men Udviklingspolitisk Råd mener, at fattigdomsorienteringen skal styrkes, hvis samarbejderne skal finansieres af udviklingsbistanden. Rådet sender derfor et forslag om sundhedssamarbejder med 5 mellemindkomstlande, Brasilien, Kina, Indien, Mexico og Vietnam, retur med besked om at revidere forslaget, så det klart fremgår, at det også kommer fattige til gode.

10. NOVEMBER

Udvidet naboskabsprogram godkendt – men med forbehold

Det er positivt, at Danmark udvider sin bistand til EU's nabolande mod øst betragteligt, fastslår Udviklingspolitisk Råd på sit møde i oktober. Men rådet er bekymret over, at programmet sender en stigende del af den danske udviklingsbistand til europæiske lande, og mener derfor, at udviklingsbistanden bør tilføres ekstra midler, fremgår det af referatet fra mødet, som Globalnyt refererer.

12. NOVEMBER

Lunkent ja fra Udviklingspolitisk Råd til ekstra milliarder til IFU

Et ja med forbehold giver Udviklingspolitisk Råd på sit oktobermøde også til regeringens omfattende reform af Investeringsfonden for Udviklingslande (IFU). Den indebærer bl.a., at IFU skal have tilført 500 mio. kr. om året de kommende syv år for at støtte grøn omstilling i udviklingslande. Rådet nikker ja til det gode formål, men udtrykker ifølge referatet fra mødet bekymring for, at hele det øgede tilskud tages af udviklingsbistanden.

16. NOVEMBER

NU ER DET SIKKERT Den danske ambassade i Tanzania bevares

I 2021 besluttede den daværende S-regering, at den danske ambassade i Tanzania skulle lukke i 2024 og udviklingssamarbejdet udfases. Men med finanslovsforslaget for 2024 varslede SVM-regeringen i august en udvidelse af den danske udenrigstjeneste, bl.a. i Afrika, og nu annoncerer regeringen, at den danske ambassade i Tanzania alligevel bevares. Der skal også åbnes nye ambassader i Bosnien-Hercegovina, Moldova og i Malaysia – hvor Danmark havde en ambassade indtil 2021.

21. NOVEMBER

Men det danske landeprogram i Tanzania udfases

Selv om den danske ambassade i Tanzania bevares, vil udviklingssamarbejdet blive neddrolet. Tanzania vil ikke længere være blandt hovedmodtagerne af dansk bistand, og der kommer ikke noget nyt, flerårigt dansk landeprogram som afløser for det, der nu udfases, og som støtter indsatser inden for vækst og beskæftigelse, sundhed og god regeringsførelse. Til gengæld udbredes partnerskabet på andre områder, idet udviklingssamarbejdet vil blive suppleret med et bredere samarbejde om klimatilpasning, grøn omstilling, fred og sikkerhed, oplyser Udenrigsministeriet til Globalnyt.

LOGBOG 2023

25. NOVEMBER

UDENRIGSMINISTERIET GENÅBNER LUKKET SEKRETARIAT EFTER KRITIK

Endnu en genåbning: Så sent som i 2021 lukkede Udenrigsministeriet sit særlige sekretariat for myndighedssamarbejde. Det blev kritiseret i en evaluering i oktober af Danmarks støtte til privatsektorudvikling, og nu genåbnes sekretariatet.

27. NOVEMBER

Finanslovsaftale for 2024 uden ekstra penge til udvikling

11 af Folketingets 12 partier præsenterer finanslovsaftalen for 2024. Kun Enhedslisten er ikke med. Aftalen ligger tæt op ad SVM-regeringens finanslovsforslag, og de beskudne 500 mio. kr. i forhandlingsreserven går alle til aktiviteter i Danmark. Der er ikke ekstra klimapenge eller garanti for kvoteflygtninge, som der har været tidligere år.

27. NOVEMBER

EVALUERING Ros til dansk indsats for ligestilling, men klimabistanden er en øm tå

Der er god grund til, at Danmark internationalt regnes for en troværdig og vedholdende forkæmper for ligestilling, konkluderer en ny evaluering, der dog samtidig kritiserer, at hensynet til ligestilling spiller en marginal rolle i klimabistanden – også i den danske, selv om det er kvinder, børn og marginaliserede grupper generelt, der rammes hårdest af klimakrisen.

7. DECEMBER

Danmark annoncerer flere klimabidrag på COP28 – men får også kritik

Danmark benytter FN's klimakonference, COP28, i Dubai til at annoncere flere nye klimabevillinger. Men et af dem møder kritik. Danmarks bidrag på 100 mio. kr. til et tiltag, som USA's tidligere udenrigsminister, John Kerry står bag, "Blended Finance for Energy Transition". Udviklingspolitisk Råd var på sit møde i oktober tæt på helt at fraråde bevilningen, fordi den har for lidt fokus på fattige.

20. DECEMBER

Beslutning om, hvor årets 200 kvoteflygtninge skal komme fra

Regeringen har besluttet, at Danmark i 2023 skal modtage 200 kvoteflygtninge, og nu – kort før 2023 er omme, annoncerer udlændinge- og integrationsminister Kaare Dybvad Bek, at de skal komme fra Rwanda, Eritrea og Afghanistan.

21. JANUAR

Tættere dansk-rwandisk klimasamarbejde

Minister for udviklingssamarbejde og global klimapolitik, Dan Jørgensen, er i Rwanda og benytter besøget til at sætte fart på de to landes fælles formandskab for organisationen NDC-Partnerskabet, som støtter 92 udviklingslande i at udvikle og gennemføre mere ambitiøse, nationale klimaplaner (NDC). Dan Jørgensen drøfter også det danske engagement i det afrikansk-ledede initiativ Accelerated Partnership for Renewables in Africa, der skal fremskynde udrulningen af vedvarende energi i Afrika.

22. JANUAR**NU ER DET OFFICIELT Danmark røg ud af 0,7 pct.-klubben i 2022**

Da OECD DAC i april 2023 offentliggjorde de foreløbige tal for den globale udviklingsbistand i 2022, landede Danmark lige akkurat på de 0,70 pct. af bruttonationalindkomsten (BNI), som FN anbefaler som minimum. Men senere på året forlød det, at Danmark alligevel missede målet. Nu offentliggør OECD DAC de endelige 2022-tal, og de bekræfter, at Danmark for første gang i mere end 40 år ikke nåede de 0,70 pct. Men det var tæt på. 0,67 pct. af BNI blev det til. Årsagen er først og fremmest, at dansk økonomi – og dermed den danske BNI – blev større i 2022 end forventet.

25. JANUAR**Løkke åbner Danmarks ambassade i Moldova**

Udenrigsminister Lars Løkke Rasmussen besøger Moldova og åbner Danmarks nye ambassade i landet. Han annoncerer samtidig støtte på 44 mio. kr. til reformer, der skal bidrage til at accelerere den grønne omstilling, fremme ligestilling og understøtte Moldovas reformarbejde.

25. JANUAR**Danmark vil ruste Ugandas landbrug mod klimaforandringer**

Minister for udviklingssamarbejde og global klimapolitik, Dan Jørgensen, besøger Uganda og lancerer officielt det nye danske landdeprogram (2023-2028) i Uganda på i alt 650 mio. kr. Programmet skærper fokus på den grønne omstilling og på landbruget, der er særligt hårdt ramt af klimaforandringerne.

21. FEBRUAR**Danmark indgår som det første nordiske land særlig aftale med Ukraine**

Danmarks støtte til Ukraine fremtidssikres med en tiårig aftale om sikkerhedstilsagn, der omfatter både den fremtidige militære og civile støtte de næste ti år. Støtten finansieres af den danske Ukraine-fond, som foreløbigt er sikret finansiering frem til 2028. Den samlede danske støtte til Ukraine beløber sig aktuelt til 69,1 mia. kr. Indtil videre har Tyskland, Frankrig og Storbritannien, men endnu ikke andre nordiske lande, indgået lignende langtidsaftaler med Ukraine.

29. FEBRUAR**Danske kommuner skal hjælpe med at genopbygge Ukraine**

Aarhus og København kommuner skal – finansieret af udviklingsbistanden – samarbejde med de ukrainske byer Lviv, Kyiv og Mykolaiv om infrastruktur og grøn omstilling, og derfor giver regeringen en ekstrabevilling på 10 mio. kr. til at styrke det dansk-ukrainske kommunesamarbejde om genopbygningen af Ukraine.

11. MARTS**Arbejdet med ny Afrika-plan skudt i gang med signalpistoler**

Helt tilbage i december 2022 bebudede SVM-regeringen i sit regeringsgrundlag, at Danmark skal have en ny Afrikastrategi. Først nu skydes dialogen om den nye strategi i gang ved en kick off-konference med hele tre danske ministre med statsminister Mette Frederiksen i spidsen og to afrikanske topministre. Men de danske ministre har kun taget signalpistolerne med. De understreger alle Afrikas stigende betydning, og at partnerskabet i fremtiden skal være mere ligeværdigt. Men indholdet af strategien skal først udvikles den kommende tid gennem dialog, er budskabet.

14. MARTS**Nyt dansk samarbejdsland i Afrika: Sierra Leone**

Mandag var Sierra Leones unge chefminister David Sengh – sammen med Kenyas udenrigsminister – det afrikanske islæt i kick off-konferencen om Danmarks nye Afrikastrategi. Torsdag annoncerer minister for udviklingssamarbejde og global klimapolitik, Dan Jørgensen, et nyt samarbejde med det vestafrikanske land om uddannelse og grøn omstilling til i alt 35 mio. kr. "Det er et nyt samarbejdsland, så vi starter med en mindre indsats – men det er symbolet på et andet og bredere dansk engagement i Afrika," lyder det fra Dan Jørgensen.

14. MARTS**Danmark udbetaler planlagt støtte til UNRWA**

Regeringen beslutter at udbetale det planlagte kernebidrag for 2024 på 105 mio. kr. til UNRWA's humanitære indsats i Gaza. Det var sat på pause som følge af Israels anklager i januar om, at 12 UNRWA-ansatte deltog i Hamas's brutale angreb på Israel den 7. oktober. Nu vurderer regeringen, at FN har udvist troværdig opfølgning på de israelske anklager, og genoptager – på linje med lande som Canada og Sverige – derfor sine bidrag til UNRWA.

15. MARTS**UNDP: Rekordhøj menneskelig udvikling, men kun i de rige lande**

FN's Udviklingsprogram offentliggør sin 2023/24-rapport for menneskelig udvikling med det overordnede budskab, at uligheden i verden er stigende. For mens udviklingen i levevilkår buldrer frem i de rige lande, så går det tilbage i over halvdelen af verdens fattige lande. Det øger ikke bare uligheden, men også polariseringen på globalt plan, hedder det i rapporten, der viser, at mens de rige lande er kommet sig over corona-kriseårene, har 18 ud af de 35 mindst udviklede lande endnu ikke formået at komme tilbage til deres niveau for menneskelig udvikling fra 2019. Rapporten har heldigvis også gode nyheder: Efter et par år med tilbageskridt pga. corona er flere af verdens børn igen kommet i skole, flere er rykket ud af fattigdom, og vi lever længere.

21.-22. MARTS**KLIMAMINISTRE FRA HELE VERDEN MØDES I KØBENHAVN**

For tredje år i træk er Danmark vært for Copenhagen Climate Ministerial, der skyder forberedelserne til COP29 senere i 2024 i Baku i gang. Omkring 40 ministre og ledere fra hele verden drøfter bl.a., hvordan det skal lykkes at skaffe udviklingslandene flere penge til finansiering af klimatilpasning og grøn omstilling.

11. APRIL

DANMARK ER TILBAGE I 0,7 PCT.-KLUBBEN

De foreløbige tal fra DAC viser også, at Danmarks udviklingsbistand i 2023 nåede hele 0,74 pct. af den danske bruttonationalindkomst (BNI). Så efter 'uheldet' i 2022, hvor dansk bistand kun nåede 0,67 pct. af BNI, er Danmark igen blandt de blot fem lande, der lever op til FN's 0,7-procentmål. De nye tal tyder på, at Dan Jørgensen, minister for udviklingssamarbejde og global klimapolitik, holdt sit løfte om at indhente efterslæbet fra 2022 på 871,5 mio. kr. allerede i 2023. Ukraine var med mere end 1,1 milliarder kr. den største modtager af dansk bistand i 2023. Dog overgået af Danmark: Udgifterne til flygtningemodtagelse finansieret af udviklingsbistanden løb nemlig op i mere end 2,1 milliarder kr. i 2023.

25. MARTS

Dansk Folkeparti vil sløjfe udviklingsbistanden

Dansk Folkeparti fremlægger en 2030-Plan, der vil erstatte den nuværende udviklingsbistand på ca. 20 milliarder kr. om året med en pulje på 2,5 milliarder kr., som skal "målrettes flygtninge i nær-området". De sparede milliarder skal gå til at styrke dansk velfærd.

10. APRIL

Stormløbet mod OpEn er taget en smule af

80 ansøgninger har OpEn, Udenrigsministeriets Oplysnings- og Engagementspulje, modtaget ved fristens udløb. Det er langt færre end de i alt 175 ansøgninger året før. I alt er der søgt om 54 mio. kr., men puljen har kun knap 19 mio. kr. til fordeling. Det betyder, at 26 ansøgere får tilsagn om støtte, mens der ikke er penge nok til 35 af de ansøgninger, der bliver vurderet støtteværdige.

11. APRIL

Den globale udviklingsbistand satte i 2023 rekord for femte år i træk

Den samlede, globale bistand fra de 31 donorlande i OECD's Udviklingskomité DAC steg i 2023 til rekordhøje 223,7 milliarder dollar – fra 211 milliarder i 2022. Dermed er den steget med en tredjedel siden 2019, hvor den var på 160 milliarder dollar. Det viser DAC's foreløbige tal for den globale udviklingsbistand i 2023. Stigningen skyldes især bistand til Ukraine, der i 2023 nåede 20 milliarder dollar. Det er mere end noget enkeltland nogensinde har modtaget i bistand på ét år, og næsten hver 10. bistandskrone gik i 2023 til Ukraine.

16. APRIL

Danmark lukker sin ambassade i Irak

Så sent som i 2020 åbnede Danmark en ambassade i Irak for at understøtte den danske ledelse af NATO's mission i landet. Den opgave sluttede i 2022, men Danmark gav frem til starten af 2024 fortsat betydelige bidrag til missionen, og derfor lukker ambassaden med udgangen af maj 2024.

2. MAJ

Udviklingspolitisk Redegørelse markerer endeligt farvel til årtiers kronjuvel

Forsidefarven og den gennemgående farve i den 40 sider lange udviklingspolitiske redegørelse for 2023 er ændret fra Danidas sædvanlige røde farve til grøn. Et tydeligt signal fra Dan Jørgensen, der jo ikke kun er minister for udviklingssamarbejde, men også for global klimapolitik. Dét sætter i den grad præg på udviklingssamarbejdet. Til gengæld nævner redegørelsen slet ikke de såkaldte udvidede partnerskaber (tidligere prioritetslande).

2.- 3. MAJ

København vært for nordisk-afrikansk ministermøde

Det årlige nordisk-afrikanske ministermøde – nr. 21 i rækken – holdes i København med mere end 15 afrikanske udenrigsministre og sætter som noget nyt fokus på at fremme samhandel og investeringer mellem de afrikanske og nordiske lande. Den danske regering benytter også lejligheden til at indhente idéer og indspark til den kommende Afrikastrategi.

6. MAJ

Dansk aftale med Gates Foundation

Bill Gates besøger København, og han og Dan Jørgensen underskriver en aftale om at styrke samarbejdet om at finde løsninger på klimaforandringernes konsekvenser for global sundhed. Aftalen nævner ikke konkrete støttebeløb.

6. MAJ

Regeringen bebuder milliardstøtte til at bekæmpe menneskesmugling

Siden 2014 har knap 60.000 mennesker mistet livet i deres forsøg på at blive smuglet til Europa, og regeringen bebuder nu, at den i perioden 2024-2029 vil afsætte 1,1 milliarder kr. til indsatser, der skal bekæmpe menneskesmugling og forebygge irregulær migration. Alene i 2024 er der afsat 400 mio. kr. til formålet.

LOGBOG

2024

timbuktu
FONDEN

5. JUNI

SÅ LYKKEDES DET: DANMARK VALGT TIL FN'S SIKKERHEDSRÅD 2025-2026

Ved en afstemning i FN's generalforsamling opnår Danmark opbakning fra 184 af de 190 lande, der afgiver deres stemme, til sit kandidatur til FN's sikkerhedsråd de kommende to år. Hermed bliver Danmark topscorer blandt de fem nyvalgte lande, og det forpligter, udtaler en tilfreds udenrigsminister Lars Løkke Rasmussen. Danmark har ført en årelang kampagne forud for afstemningen. Det er 20 år siden, Danmark senest var medlem af rådet.

16. MAJ

Afdæmpet debat i Folketinget om Udviklingspolitisk Redegørelse

Dan Jørgensens udviklingspolitiske redegørelse for 2023 er til debat i Folketinget og får helt overvejende pæne ord med på vejen, ligesom ordførerne bakker op om den fortsatte kobling mellem klimainsatser og udviklingssamarbejde.

27. MAJ

Danske milliardfonde støtter "fremtidens flygtningeindsats"

Dan Jørgensen og repræsentanter fra tre store danske fonde besøger Kakuma-flygtningelejren i Kenya og lancerer officielt et samarbejde om fremtidens flygtningeindsats i fællesskab med de kenyanske myndigheder og FN's Flygtningeorganisation (UNHCR). LEGO Fonden kommer med 200 mio. kr., Grundfos- og Novo Nordisk-fondene med hver 50 mio. kr. og Udenrigsministeriet med 200 mio. kr. De tre private fonde bidrager i øvrigt med deres ekspertise og viden inden for henholdsvis uddannelse, vand og sundhed.

28. MAJ

785 mio. kr. til grøn omstilling og el i Afrika

Minister for udviklingssamarbejde og global klimapolitik Dan Jørgensen annoncerer et nyt dansk bidrag på 785 mio. kr. til Den Afrikanske Udviklingsfond. Det sker på bankens årsmøde i Nairobi. Pengene skal især gå til grøn omstilling og adgang til elektricitet i de 37 fattigste og mest sårbare lande i Afrika og er det hidtil største danske bidrag til Den Afrikanske Udviklingsfond. Helt nyt er bidraget dog ikke. Det blev allerede annonceret i finansloven for 2024 og tidligere år.

12. JUNI

Dan Jørgensen besøger nye danske partnerlande i Afrika

Minister for udviklingssamarbejde og global klimapolitik Dan Jørgensen besøger Senegal og Elfenbenskysten, to vestafrikanske lande, der ikke tidligere har været blandt danske udviklingsministres foretrukne besøgsmaal. Men de to vestafrikanske kystlande er nøgleaktører i regionen. De er ledet af demokratisk valgte regeringer og bidrager til stabilitet i en region plaget af ustabilitet, klimaforandringer, migration og manglende jobmuligheder, hedder det i Udenrigsministeriets pressemeddelelse, der understreger, at besøget også skal ses i lyset af den kommende Afrikastrategi, der skal styrke Danmarks dialog med afrikanske partnere.

18. JUNI

Gennemgang af dansk Palæstina- program afsluttet

Udenrigsministeriet afslutter sin grundige gennemgang af det danske landeprogram i Palæstina, iværksat efter Hamas-angrebet på Israel i oktober 2023. Intet tyder på, at dele af bistanden er gået til personer eller organisationer på terrorlister, eller som opildner til vold. På den baggrund er det besluttet at forlænge landeprogrammet til udgangen af 2026.

14. MAJ

500 mio. kr. ekstra til at bekæmpe livstruende røg fra madlavning

Danmark benytter et topmøde i Paris om "clean cooking" til at annoncere et nyt bidrag på 500 mio. kr. over de kommende fire år til at bekæmpe sundhedsskadelig røg fra madlavning baseret på trækul, brænde eller landbrugsaffald, der anslås at koste 3,7 mio. mennesker livet hvert år. Et første bidrag er 140 mio. kr. til Verdensbankens Clean Cooking Fond. Det kommer oven i et dansk bidrag på 86 mio. kr. til fonden i perioden 2021-2025.

25. JUNI

150 mio. kr. til at hjælpe bl.a. Ukraine til EU-medlemskab

Ukraine og Moldova er til de første formelle forhandlinger om optagelse i EU, og den danske regering sætter 150 mio. kr. af frem til 2030 til at støtte landenes vej mod medlemskab. Den danske støtte vil på sigt også omfatte EU-kandidatlandene på Vestbalkan. Det er værd at notere, at medlemskab af EU for Ukraine vil betyde, at landet, der nu i et par år har været den største modtager af dansk udviklingsbistand, ikke længere kan modtage udviklingsbistand. Det skal dog også med, at der formentlig vil gå adskillige år, før Ukraine kan blive medlem af EU.

5. AUGUST

Markant udviklingspolitikker skifter parti

Tidligere udviklingsminister, undergeneralsekretær for FN, generalsekretær for Dansk Flygtningehjælp, international chef for Folkekirkens Nødhjælp mmm., Christian Friis Bach, annoncerer, at han efter 40 år forlader Radikale Venstre og fremover vil repræsentere regeringspartiet Venstre i Folketinget.

13.-15. AUGUST

Udenrigsministeren besøger Ghana sammen med andre nordiske ministre

Lars Løkke Rasmussen tager på endnu en rejse til Afrika. Denne gang går turen til Ghana sammen med hans nordiske ministerkolleger. Formålet er at styrke de nordisk-afrikanske relationer, især på handels- og investeringssiden.

26. AUGUST

SÅ KOM DEN ENDELIG, DEN NYE AFRIKASTRATEGI

Den blev bebudet allerede i SVM-regeringsgrundlaget i december 2022, men kommer først nu, Regeringens nye Afrikastrategi. Godt 40 sider med masser af ord og visioner, men også meget konkrete beslutninger: Som en del af den nye strategi åbner Danmark nye ambassader i Senegal, Tunesien og Rwanda og "øger den diplomatiske muskelkraft på ambassaderne i Egypten, Kenya, Sydafrika, Nigeria og Ghana." Til gengæld lukkes de danske ambassader i Burkina Faso og Mali som konsekvens af en række militærkup, der har skabt et meget begrænset handlerum i Sahelregionen.

27. AUGUST

Dan Jørgensen skal være EU-kommissær

Rygterne har sagt det længe, men nu er det besluttet: Regeringen indstiller Dan Jørgensen, minister for udviklingssamarbejde og global klimapolitik som ny dansk EU-kommissær. Knapt to år nåede Dan Jørgensen på ministerposten, hvor hans væsentligste aftryk blev at dreje udviklingssamarbejdet endnu mere i retning af klima og grøn omstilling. Det øvrige udviklingssamarbejde fik aldrig ministerens store bevågenhed. Og han benyttede ikke sit engagement til at tale for, at Danmark samlet bør bruge mere end 0,7 pct. af BNI på klima og udvikling, men stod fast på regeringens holdning om, at de ekstra penge til klimaet godt kan tages af udviklingsbistanden.

28. AUGUST

Lars Løkke bliver dobbeltminister

Med Dan Jørgensens afgang skal der findes en ny udviklingsminister. Det bliver Moderaternes Lars Løkke Rasmussen, der således bliver dobbeltminister, som Kristian Jensen var det 2015-16 og Per Stig Møller 2001-04. Dermed kommer Lars Løkke Rasmussen til at stå for hele ansvaret for at udrulle den Afrikastrategi, han fremlagde sammen med Dan Jørgensen tre dage tidligere. Dan Jørgensens andet ministerområde, de globale klimaforhandlinger, sendes tilbage klima-, energi- og forsyningsministeriet og minister Lars Aagaard [M].

FINANSLOVSFORSLAG

2025

Danmark bliver rigere – men bistanden falder

Lidt over en milliard kr. Så meget stiger den danske udviklingsbistand med fra 2024 til 2025 alene af den grund, at Danmark bliver rigere, og fordi det politisk er besluttet, at bistanden skal ramme nøjagtigt 0,70 pct. af Danmarks forventede bruttonationalindkomst (BNI). Alligevel skrumper det samlede bistandsbudget på FFL25 i forhold til finansloven for 2024, hvor den nåede et rekordstort beløb, nemlig 23.338 mio. kr. – altså 872 mio. kr. mere end de 22.466 mio. kr. på FFL25.

Forklaringen er efterjusteringer som følge af den såkaldte reguleringsmekanisme, der blev indført i 2017 for at sikre, at dansk bistand hvert år rammer præcist 0,70 pct. af BNI. Og at evt. udsving bliver udjævnet de følgende år. Udsvingene kan skyldes flere ting – f.eks. at det danske BNI udvikler sig anderledes end forventet. I de seneste år er den danske økonomi faktisk vokset mere end ventet, især i 2022. Det betød, at de danske bevillinger til udviklingsbistand alene i 2022 oparbejdede et efterslæb på lidt over 2,1 milliarder kr. i forhold til at nå 0,7 pct. af BNI, og hele det efterslæb besluttede regeringen i 2023 at indhente i 2024. Derfor det rekordhøje bistandsbudget på finansloven for 2024. 2023 var der også et efterslæb, men kun på 225 mio. kr. Det er forklaringen på, at der i 2025 bliver færre midler til rådighed for udviklingsamarbejdet end i 2024.

De senere år har vi desværre set, hvordan udviklingsmidlerne i stigende grad bliver brugt til meget andet end at bekæmpe fattigdom i det globale syd. Derfor er det bekymrende, at én minister skal varetage begge områder

JULIE KOCH, GENERALSEKRETÆR I DANMISSION, KRISTELIGT DAGBLAD 30 AUGUST, 2024

Ukraine overhaler klimaet

”Danmark er og skal fortsat være blandt Ukraines tætteste partnere.” Sådan lyder allerførste linje i Regeringens udviklingspolitiske prioriteter 2025, der også bebuder, at Danmark de kommende år vil skruer yderligere op for støtten til Ukraine. Og en god del af støtten tages af udviklingsbistanden. Dermed bliver et europæisk land, Ukraine, også i 2025 det største modtagerland af dansk udviklingsbistand. Samtidig overhaler Ukraine klimaet som det første af fire hovedspor for udviklingsamarbejdet. Sidste år var klima nummer 1 under overskriften ”klimadiplomati og grønt udviklingsamarbejde”, der på FFL25 må tage til takke med en tredjeplads. Afrika er altså – trods den stort anlagte Afrikastrategi – ikke på førsteplassen, men dog rykket en enkelt plads frem som nummer 2 under overskriften ”Afrikastrategien og ligeværdige partnerskaber med afrikanske lande”.

Det fjerde og sidste hovedspor er nyt: Privatsektor, investeringer og handel. Sidste års fjerde hovedspor, irregulær migration, er altså ude, men ikke helt, for, som der står i teksten: ”Indsatser mod irregulær migration går på tværs af områderne”.

FRA DAN TIL TO GANGE LARS

Danmark har ikke længere en egentlig minister for udviklingsamarbejde. Det blev klart, dagen før FFL25 blev fremlagt. Her trådte Dan Jørgensen tilbage som dobbeltminister for udviklingsamarbejde og global klimapolitik og gav de to områder videre til to gange Lars: Den globale klimapolitik skal tilbage til klima-, energi- og forsyningsministeriet, mens udenrigsminister Lars Løkke Rasmussen overtager ansvaret for udviklingsamarbejde – uden at ændre titel. Han er fortsat ”kun” udenrigsminister. Det er langt fra første gang, Danmark står uden en decideret udviklingsminister, men det er dog undtagelsen. Senest var i 2015-16, hvor Venstres Kristian Jensen agerede dobbeltminister. At Danmark nu igen nedlægger den selvstændige post som udviklingsminister, ser nogen som et tegn på en nedprioritering af hjælpen til verdens fattigste, og at Danmarks udviklingsamarbejde i højere grad vil blive styret af udenrigspolitik og Danmarks egne interesser. Omvendt kan det også komme til at betyde, at udviklingspolitiske hensyn kan komme til at veje tungere i udenrigspolitikken.

Sikkert er det, at Lars Løkke Rasmussen får travlt. Ganske vist slipper han ansvaret for den globale klimapolitik og har fået en Europaminister ind i udenrigsministeriet, men modsat tidligere udenrigs- og udviklingsministre er han også formand for et regeringsparti.

UKRAINE FASTHOLDER FØRSTEPLADSEN

Ukraine vil også i 2025 blive det suverænt største modtagerland af dansk udviklingsbistand, som landet har været det siden 2022. Og meget tyder på, at det vil fortsætte sådan i flere år. Af FFL25 fremgår det i hvert fald, at den høje støtte til Ukraine og naboskabslande skal videreføres i årene 2026-2028.

“Ukraine og naboskabslande” er nu på førstepladsen blandt de fire såkaldte hovedspor i udviklings samarbejdet i regeringens udviklingspolitiske prioriteter for 2025 og har dermed overhalet “klimadiplomati og grønt udviklings samarbejde”, der lå øverst i FFL24.

I alt 1,7 milliarder kr. af den danske udviklingsbistand vil i 2025 gå til Ukraine og EU’s øvrige naboskabslande, fremgår det af regeringens egen opgørelse. Det er en stigning på 200 mio. kr. fra FL24. De øvrige naboskabslande er Georgien, Belarus, Moldova, Armenien og Aserbajdsjan. Med i de 1,7 milliarder kr. er også indsatser i Vestbalkan.

Den største post på området er “genopbygning af Ukraine”. Den stiger fra 631 mio. kr. i FFL24 til 835 mio. kr. i 2025 og har særligt fokus på bl.a. Mykolaiv. Herudover afsætter Danmark i alt 550 mio. kr. i bistand til Ukraine til:

- reformindsatser under Naboskabsprogrammet: 100 mio. kr.
- den særlige Ukraine-facilitet under Investeringsfonden for Udviklingslande (IFU): 105 mio. kr.
- makrofinansiel støtte: 100 mio. kr.
- indsatser under Danida Sustainable Infrastructure Finance (DSIF): 40 mio. kr.
- humanitære indsatser: 205 mio. kr.

Til regionale indsatser, der omfatter Ukraine, men også nabolandene og Vestbalkan afsættes i alt 315 mio. kr. i 2025.

Oven i alt det kommer den markante støtte til Ukraine og nabolandene, som Danmark yder via sine bidrag til EU.

IND I EU = UD AF BISTANDEN

Et af målene med bistanden til Ukraine og EU’s øvrige naboskabslande er “at understøtte landenes EU-tilnærmelse og vej mod EU-medlemskab”. Og skulle det på et tidspunkt lykkes Ukraine eller nogle af de andre lande at blive medlemmer af EU, så vil det samtidig betyde, at de i henhold til DAC-reglerne ikke længere kan modtage udviklingsbistand. Sker det, vil en stor post i den danske udviklingsbistand falde bort. Til gengæld skal evt. støtte til landene så finansieres af EU – og dermed også af Danmark.

AFRIKAS ÅRHUNDREDE

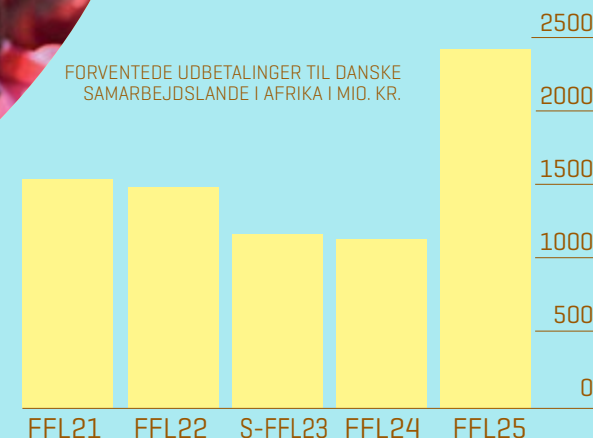
”Afrika rummer mange af de muligheder, som vi for 20-25 år siden forbandt med Sydøstasien. Vækst, produktion, handel og en voksende middelklasse, som tredobles i 2050-perspektiv.” Sådan sagde udenrigsminister Lars Løkke Rasmussen, da han den 26. august præsenterede SVM-regeringens nye Afrikastrategi. Det gjorde han sammen med Dan Jørgensen, minister for udviklingssamarbejde og global klimapolitik, der to dage senere blev præsenteret som Danmarks bud på ny EU-kommissær og – endnu en dag senere – gav posten som udviklingsminister videre til netop Lars Løkke Rasmussen, der dermed kommer til at stå med hovedansvaret for at omsætte Afrikastrategien til aktiv politik.

Afrikastrategien sætter en ny kurs for det danske samarbejde med det store kontinent. Det danske partnerskab med Afrika skal fremover handle langt mere om andet end udviklings-

samarbejde. Strategien fastslår dog også, at Danmark ”efter 60 års udviklingssamarbejde med de afrikanske lande heldigvis har et solidt fundament at bygge videre på.”

Den kom også med en række konkrete bud på nye initiativer og ændringer og loftede dermed en del af sløret for, hvad der var i vente om Afrika i det finanslovsforslag, der blev offentliggjort fredag i en meget begivenhedsrig uge.

Under overskriften på Afrikaafsnittet: ”Ligeværdige partnerskaber” blev Afrika præsenteret som et kontinent med masser af muligheder, som Danmark skal bringe sig i position til at understøtte og udnytte: ”11 ud af verdens hurtigst voksende økonomier ligger på det afrikanske kontinent, og vi ser en øget efterspørgsel på samhandel, investeringer, jobskabelse og retfærdig, grøn omstilling,” hed det. Men dog også, at ”fattigdom og ustabilitet stadig præger store dele af kontinentet.”

Flere penge til Afrika og nye initiativer

Ifølge regeringens egen opgørelse vil ca. 9,7 milliarder af den samlede danske udviklingsbistand i 2025 gå til indsatser i Afrika. Det er en betragtelig stigning i forhold til 2024, hvor skønnet lød på ca. 9 milliarder kr. De danske penge når frem til Afrika via mange forskellige kanaler: Både via den bilaterale og multilaterale bistand, via tematiske indsatser som klima og miljø, migration med mere.

Det øgede fokus på Afrika afspejler sig også i de forventede, bilaterale udbetalinger til de danske partnerlande i Afrika. De mere end fordobles fra 2024 til 2025, hvor de forventes at nå næsten 2,5 milliarder kr.

■ Det er vores ambition at være til stede, hvor det giver mening, hvor vi ser potentiale, og hvor vi har klare danske interesser

UDENRIGSMINISTER LARS LØKKE RASMUSSEN, 26 AUGUST

NYE AMBASSADER SENDER NYE SIGNALER

Danmark vil åbne nye ambassader i Rwanda, Senegal og Tunesien. Det var den store, konkrete nyhed, da Afrikastrategien blev lanceret med en pressemeddelelse, hvor det bl.a. hed om de tre lande, at "de alle taler med vægt i deres region og ønsker det internationale samarbejde." Og videre, at:

"**Tunesien** er en vigtig samarbejdspartner for Danmark i Nordafrika på mange dagsordener med potentiale for at udbygge partnerskabet på eksempelvis klima og grøn omstilling." Men også, "at Tunesien i 2023 var det primære afrejseland for irregulære migranter mod EU på den centrale middelhavsroute." FFL25 viser da også, at Tunesien vil blive omfattet af danske migrationsindsatser, men at landet ikke 'forfremmes' til partnerland for dansk udviklingssamarbejde.

For den nye ambassade i **Senegal** lyder begrundelsen, at "Senegal er et toneangivende land i Vestafrika med en lang demokratisk tradition i en geografisk kontekst præget af militærkup." Men det spiller sikkert også ind, at Senegal er et af de lande, der kommer flest migranter fra til Europa. Senegal modtog i øvrigt fra omkring 1970 til 2000 ganske omfattende udviklingsbistand fra Danmark, men 'forfremmes' - ligesom Tunesien - heller ikke til partnerland for dansk udviklingssamarbejde.

Rwanda: Her åbnede Danmark i 2022 et projektkontor. Det skete i forbindelse med det meget omdiskuterede forsøg på at etablere et eksternt modtagecenter for asylansøgere til Danmark, et center, som Rwanda erklærede sig åben over for at være vært for. De planer er ikke blevet til noget, men nu opgraderes projektkontoret til en ambassade, og Rwanda får status som partnerland og sin egen post på finansloven med forventede udbetalinger på i alt 150 mio. kr. de kommende tre år, bl.a. til klimatilpasning, flygtningerespons og god regeringsførelse.

Fire nye regionale 'hubs': Regeringen vil også sende flere danske diplomater til de danske ambassader i Egypten, Kenya, Sydafrika og Nigeria og etablere såkaldte 'regionale hubs'. Også på ambassaden i Ghana styrkes bemanningen "for at understøtte arbejdet med fred og sikkerhed i Vestafrika."

AFRIKAS ÅRHUNDREDE

Nye sats i Afrika: Kultur og vand

En særlig pulje på 450 mio. kr. er afsat i 2025 til bilaterale indsatser, der skal understøtte Afrikastrategien. Her nævnes specifikt:

- Et kulturinitiativ til 50 mio. kr. Det skal løbe over en årrække og fremme kunst- og kultursamarbejde og -udveksling. Og bringer mindelser om det Center for Kultur og Udvikling [CKU], der lukkede i 2016 efter 17 års virke
- Dansk vandintegrator for Afrika: I alt 200 mio. kr. 2025-26 til en "integrator", der skal styrke Danmarks samlede engagement i vand i Afrika, herunder myndighedssamarbejdet om vand med fem afrikanske lande. Hertil kommer 300 mio. kr. afsat som tilsagn i 2025 til øvrige, men uspecifiserede indsatser til at understøtte Afrikastrategien. Og så hører det i øvrigt med, at der på andre poster på FFL25 er afsat yderligere i alt 950 mio. kr. til at understøtte Afrikastrategien. F.eks. til klimaindsatser og til Investeringsfonden for Udviklingslande [IFU].

Dansk comeback i Tanzania

Det er blot tre år siden, at den daværende S-regering annoncerede et punktum for det 60-årige udviklingssamarbejde mellem Danmark og Tanzania og en lukning af ambassaden. Og på finanslovsforslaget for 2024 stod Tanzania da også til at modtage 0 kroner fra Danmark fremover. Men sidste efterår besluttede SVM-regeringen at bevare ambassaden, og nu sætter FFL25 ord og tal på det fremtidige samarbejde:

"I 2025 forventes et nyt udviklingssamarbejde igangsat." Og der afsættes i 2025 150 mio. kr. til indsatser, der forventes at rette sig mod tre af verdensmålene: 8] anstændige jobs og økonomisk vækst, 13] klima, og 16] fred, retfærdighed og stærke institutioner. I alt forventes udbetalinger til Tanzania over fem år på 525 mio. kr. Det østafrikanske land, der gennem tiderne har modtaget mest dansk udviklingsbistand, må siges at være tilbage i det danske udviklingssamarbejde.

■ Den nye strategi har ikke meget med fattigdomsbekæmpelse at gøre....Udenrigsministeren glemmer at tage fat i, at fattigdomsbekæmpelse også er i vores egen interesse. Fattigdom ligger under mange af de kriser, verden martres af.

LARS ENGBERG-PEDERSEN, SENIORFORSKER DIIS, KRISTELIGT DAGBLAD 30 AUGUST, 2024

Farvel Sahel

Afrikastrategien betyder ikke bare nye danske ambassader, men også, at to eksisterende lukkes. I Mali og i Burkina Faso, der også dækker nabolandet Niger. Danmark har ellers i adskillige år satset stort på netop disse tre Sahellande, som blev vurderet som skrøbelige og derfor lande, hvor Danmark kunne gøre en forskel. Og dét med det skrøbelige har holdt stik: Alle tre lande har oplevet militærkup de seneste år, og det betyder ifølge regeringen, at ”betingelserne for et konstruktivt bilateralt samarbejde ikke længere er til stede.”

Landene vil fremover blive dækket fra København af en ny særlig repræsentant for Sahel og Store Søer-regionen. Den danske bistand vil dog fortsætte, men på nedsat blus. Danmark har de seneste år søsat ganske omfattende, flerårige programmer i alle tre lande. De er allerede blevet nedjusteret, og direkte støtte til centralregeringerne er omlagt, men yderligere tilpasninger kan blive aktuelle, advarer FFL25.

DISKRET FARVEL TIL KRONJUVEL

Det mangeårige og langsigtede, bilaterale og aftalebaserede udviklingssamarbejde med en udvalgt kreds af lande er ofte blevet kaldt kronjuvelen i det danske udviklingssamarbejde. Samarbejde baseret på flerårige, såkaldte landeprogrammer, som sikrede kontinuitet og forudsigelighed i forholdet til de såkaldte programsamarbejdslande, der siden blev kaldt prioritetslande. De seneste år kun afrikanske lande, men tidligere også asiatiske og latinamerikanske.

Tidligere var udvælgelsen af nye prioritetslande genstand for – og med til at sikre – livlig, offentlig debat om det danske udviklingssamarbejde. Men over de seneste år er begrebet prioritetslande afskaffet. Det er sket lige så stille. Uden offentlig debat og uden nogen aktiv politisk udmelding om beslutningen.

Det startede med den nuværende udviklingspolitiske strategi ”Fælles om Verden” fra 2021, hvor begrebet prioritetslande blev erstattet af begreberne ”udvidede og målrettede partnerskaber”. I øvrigt til overraskelse for flere af de partier, der stod bag strategien. I de følgende års finanslovsforslag blev der da også talt om ”udvidede og målrettede partnerskaber”,

men uden at sætte navne på de lande, der var omfattet af det ene eller andet partnerskab. Et brud på årtiers faste kutyme om eksplicit at nævne navnene på prioritetslandene.

I FFL25 er begreberne ”udvidede og målrettede partnerskaber” så helt gledet ud. Det nævnes ganske vist, at Danmark arbejder med forskellige typer af partnerskaber, men det fremgår ikke klart med hvilke lande. Tilbage står, at det står den til enhver tid siddende regering og udviklingsminister frit for med kort varsel og uden forudgående debat at skrue op og ned for samarbejdet med danske partnerlande, lukke eksisterende partnerskaber ned og åbne nye. Som det er sket flere gange de seneste år, og som den spritnye Afrikastrategi er det nyeste og klareste tegn på. Det giver større fleksibilitet, men også mindre kontinuitet, forudsigelighed og debat.

■ ■ Vi mister lige nu indflydelse i Afrika trods årtiers kæmpe investeringer, hjælp og partnerskaber. Øget fysisk tilstedeværelse i Afrika betyder imidlertid ikke blot flere ambassader, som udenrigsministeren lægger op til. Flere og stærkere landeprogrammer er også helt nødvendige.

MARIE GAD, DANSK INDUSTRI, MEDLEM AF UPR, 6. NOVEMBER, 2023, ALTINGET

DANSKE AMBASSADER SYD FOR SAHARA EFTER AFRIKASTRATEGIEN

RWANDA (NY)

SENEGAL (NY)

ETIOPIEN

GHANA

KENYA

NIGERIA

SYDAFRIKA

TANZANIA

UGANDA

LUKKEDE DANSKE AMBASSADER SYD FOR SAHARA SIDEN 2002

BENIN

BURKINA FASO (SKAL LUKKES)

ERITREA

MALAWI

MALI (SKAL LUKKES)

MOZAMBIQUE

ZAMBIA

ZIMBABWE

ASIEN OG MELLEMØSTEN

Afrika stjæler opmærksomheden

Nedtrapningen af det tidligere omfattende danske udviklingssamarbejde med lande i Asien og Mellemøsten har efterhånden stået på i flere år og fortsætter i 2025. Blot 450 mio. kr. er der afsat som tilsagn i alt til landene. På FFL24 var det 650 mio. kr. Og til sammenligning er der på FFL25 afsat i alt 1.960 mio. kr. i bilaterale tilsagn til afrikanske lande.

Bangladesh, som Danmark indledte et ambitiøst udviklingssamarbejde med for mere end 50 år siden, står slet ikke til nogen nye tilsagn i 2025. Det aktuelle landeprogram, 2023-2026 til i alt 250 mio. kr., kører dog videre, og der forventes i 2025 udbetalinger på 62 mio. kr. – primært til grøn, bæredygtig og socialt retfærdig vækst og til modstandsdygtighed i klimasårbare samfund.

Afghanistan var så sent som i 2021 det største modtagerland af dansk bistand med 534 mio. kr., men også her drosler Danmark ned, om end ikke helt så hurtigt som i Bangladesh. I 2025 forventes nye tilsagn på 200 mio. kr. og forventede udbetalinger på samme beløb. I de følgende tre år falder begge tal til 150 mio. kr. Efter Talibans magtovertagelse i 2021 yder Danmark ikke længere direkte støtte til "de facto-myndighederne". Derfor går den danske bistand gennem FN-organisationer og internationale civilsamfundsorganisationer og går til basale menneskelige behov og reintegrationsindsatser.

Myanmar spiller også en stadig mindre rolle i det danske udviklingssamarbejde. Efter den forsigtige demokratiske åbning i landet i 2010-11 blev Myanmar ellers et dansk prioritetsland, og i 2014 åbnedes en dansk ambassade. Men militærkuppet i 2021 – kombineret med det danske ønske om et øget fokus på Afrika – sendte den danske bistand til Myanmar på en voldsom glidetur nedad. Blot 15 mio. kr. er der afsat i 2025 og hvert af de kommende år.

Mellemøsten

Syrien, Libanon og Jordan er siden krisen, der startede i Syrien i 2011, blevet blandt de store modtagere af dansk udviklingsbistand, og det fortsætter, selv om Afrika og – siden 2022 – Ukraine er kommet mere i fokus. 225 mio. kr. afsættes der i 2025 – og 200 mio. kr. hvert af de følgende tre år – i bilateral bistand til de tre lande. Oven i den bilaterale udviklingsbistand kommer betydelig humanitær bistand og bistand gennem multilaterale organisationer. Den samlede danske bistand til de tre lande løb således i 2023 op i 551 mio. kr.

Palæstina er – lægger teksten i FFL25 ikke skjul på – et særdeles vanskeligt sted at arbejde, hvor "tilpasningen af indsatsen vil bero på udviklingen i landet." Det nuværende landeprogram forventes forlænget med et år til 2026 med en samlet ramme på 450 mio. kr. I 2025 forventes bilaterale, danske udbetalinger på 87 mio. kr.

KLIMMA

Når man snupper 30 procent af den fattigdomsorienterede udviklingsbistand i en tid, hvor de internationale kriser raser, får det unægtelig regeringens udmelding om et stærkt og styrket udviklings samarbejde til at klinge lidt hult

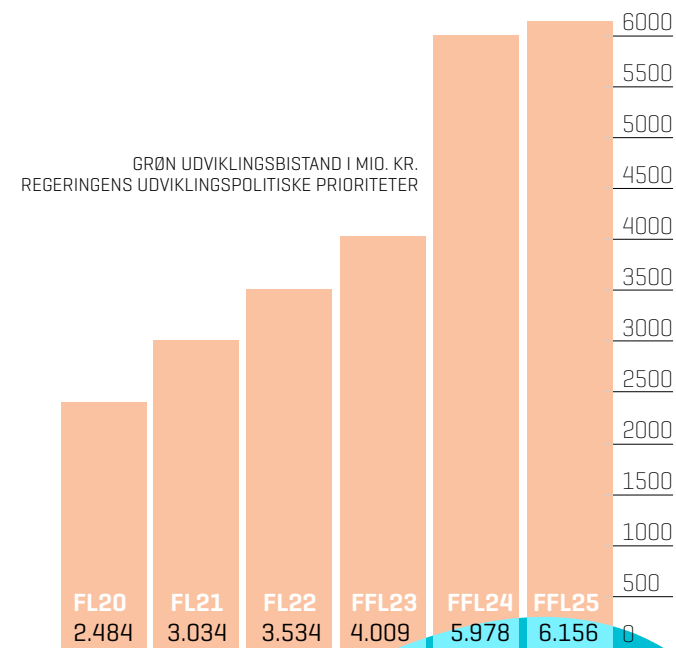
RASMUS STUHR, GENERALSEKRETÆR I CARE, ALTINGET 30. AUGUST

Nu mere end 6 milliarder grønne kroner

For blot fem år siden lagde den daværende regering et finanslovsforslag for 2020 frem, hvor den grønne del af den danske udviklingsbistand udgjorde mindre end 2½ milliard kroner. Men siden er det gået stærkt. I FFL25 sætter Danmarks grønne bistand for femte år i træk rekord og når op over 6 milliarder kr. Det er næsten 200 mio. kr. mere end sidste år – på trods af, at det samlede budget til udviklingsbistand faktisk er skrumpet med omkring 870 mio. kr. "Danmark har en udviklingspolitisk styrke som grønt foregangsland, der er i stand til at levere effektive løsninger i krydsfeltet mellem klima/miljø og udvikling," hedder det i FFL25, der bekræfter målene om:

- At 35 pct. af den danske bistand til udviklingslandene (under §6.3) skal gå til grønne indsatser
- At mindst 30 pct. heraf skal gå til klimaindsatser
- At ca. 60 pct. af de 30 pct. til klimaindsatser målrettes klimatilpasning

Den samlede opgørelse kan ikke umiddelbart aflæses af FFL25. Faktisk giver FFL25 ved første øjekast indtryk af, at regeringen vil bruge færre penge på det grønne. Den særlige konto på finansloven til "naturressourcer, energi og klimaforandringer" står nemlig til et fald på næsten 400 mio. kr. til 1.558 mio. kr. på FFL25. Så der er et pænt stykke op til godt 6 milliarder kr. Forklaringen kan findes i Regeringens Udviklingspolitiske Prioriteter, som hvert år fremlægges samtidig med finanslovsforslaget. Her har regeringen – som tidligere – lavet sin egen tabel over den grønne udviklingsbistand, og her indgår store beløb fra en række andre poster på finansloven: Den bi- og multilaterale bistand, privatsektorbistanden og meget mere. Nogle af udgifterne regnes også med i andre af regeringens sammentællinger, f.eks. af Danmarks samlede Afrikaindsats. Det skal – for god ordens skyld – tilføjes, at det fremgår klart af sammentællingerne, så regeringen kan ikke beskyldes for dobbelt bogholderi.

HOV, HVAD BLEV DER AF TAB OG SKADER?

Det vakte international anerkendelse, da statsminister Mette Frederiksen og minister for udviklingssamarbejde og global klimapolitik Dan Jørgensen under COP28 i 2023 annoncerede, at Danmark vil bidrage med 175 mio. kr. til den nye fond for tab og skader, Danmark var med til at sparke i gang på klimatopmødet i 2022. Nu vækker det opsigt og kritik, at der ikke er nye danske bidrag på vej til fonden på FFL25. Forklaringen fra regeringen

er, at fonden endnu ikke er etableret og operationel. Derfor har Danmark faktisk endnu ikke formelt givet tilsagn om, endsige udbetalt det lovede bidrag fra 2023. Og derfor må evt. kommende bidrag vente. Der er dog penge på FFL25 til tab og skader. Et bidrag på 50 mio. kr. til det såkaldte Santiagonetværk, som yder udviklingslande, der er særligt sårbare over for klimaforandringer, teknisk assistance til netop at adressere tab og skader.

KLIMA

NYT MINISTERIUM – SAMME KURS

Da Dan Jørgensen i december 2022 blev udviklingsminister, tog han ansvaret for global klimapolitik med sig fra sit tidligere ministerium, Klima-, energi- og forsyningsministeriet. Men kun midlertidigt skulle det vise sig, for da han gik af som ”minister for udviklingssamarbejde og global klimapolitik”, røg ansvaret for den globale klimapolitik tilbage til Dan Jørgensens gamle ministerium, nu med Lars Aagaard i spidsen.

”Man kan ikke skille udviklingspolitik og klimapolitik ad,” sagde Lars Aagaard ved ministeroverdragelsen og lagde dermed op til at følge Dan Jørgensens kurs. Der bliver heller ikke rokket ved, at det fortsat skal være udviklingsbistanden, der finansierer en betragtelig del af Danmarks globale klimaindsats.

Selv om Dan Jørgensen er blevet kritiseret for at finansiere Danmarks ambitiøse globale klimapolitik med udviklingsbistand i stedet for at tilføre det, der i jargonen kaldes additionelle midler, får han også roser for at have placeret Danmark centralt i de komplicerede, globale klimaforhandlinger.

Vand, årets grønne slagnummer

Sidste år bebudede regeringen en milliardindsats på skove. I FFL25 annoncerer regeringen, at den vil styrke indsatsen til vand med en milliard kr. de kommende år. Argumenterne er, at vand er et af de klareste eksempler på sammenhængen mellem klima- og miljøindsatser og et område, hvor Danmark kan bidrage med attraktive løsninger, som efterspørges af vore partnerlande. De danske bidrag til vand flyder ad mange forskellige kanaler.

F.eks.:

- Nye vandindsatser i Ghana, Uganda, Rwanda og Sydafrika
- Myndighedssamarbejder om vand i adskillige lande
- 100 mio. kr. til en ny fælles EU-indsats for bedre forvaltning af vand på tværs af landegrænser i Afrika syd for Sahara
- 200 mio. kr., til en såkaldt ”vandintegrator”, der skal være med til at mobilisere privat kapital til – i samarbejde med afrikanske myndigheder – at planlægge og implementere vandprojekter

Stigende støtte til grønne, globale fonde

Regeringen vil skrue endnu mere op for de danske bidrag til Den Grønne Klimafond (GCF), der er sat i verden for at understøtte udviklingslandene grønne omstilling. 450 mio. kr. lyder det danske tilsagn på i 2025, en stigning fra 150 mio. kr. i 2024. Denne stigning var forudset sidste år, men regeringen skruer op på de forventede tilsagn til GCF's 2. genopfyldning 2024-27. De var på FL24 forudset til 1,2 mia. kr. Nu hæves de til 1,6 mia. kr. – som annonceret af Dan Jørgensen allerede i september 2023 på Africa Climate Summit.

Der er også udsigt til øgede danske bidrag til Den Globale Miljøfacilitet (GEF), der blev etableret i 1992 for at finansiere udviklingslandenes indsats for at leve op til Rio-konventionerne. Der er ganske vist ikke tilsagn til GEF på FFL25, men der skrues på for de varslede bidrag fra Danmark i 2024-27, fra 800 mio. kr. til 1,2 milliarder.

OGSÅ VÆRD AT BEMÆRKE

IIED, Det internationale Institut for miljø og udvikling, var en af mange organisationer, der efter mange års bidrag fra Danmark røg ud i sparerunden i 2015. Nu er IIED tilbage på finansloven med et forventet bidrag 25 mio. kr. af en samlet bevilling på 75 mio. kr. 2025-29. Pengene skal gå til lokaledet klimatilpasning i Afrika.

IUCN, Den Internationale Union for Naturbevarelse, mistede også sin danske støtte i 2015. Den blev genoptaget i 2020 og forlænges nu med et bidrag på 150 mio. kr. i 2025-28, heraf de 75 mio. kr. i 2025. IUCN er den førende globale institution for naturbevarelse. Det danske bidrag en øremærket indsats for naturbaserede løsninger og klima.

Privat kapital skal lokkes til grønne investeringer

Hvis fattige landes grønne omstilling skal lykkes, så er udviklingsbistand ikke nok. Der skal enorme private investeringer til. Men for at få private til at investere grønt i fattige og skrøbelige lande, kan det være nødvendigt at bruge udviklingsbistand for at bane vejen og mindske risici. Det er baggrunden for, at regeringen i disse år gennemfører en ambitiøs reform af Investeringsfonden for Udviklingslande (IFU). Som et led i reformen er der i 2025 afsat det største beløb til IFU i mange år, 750 mio. kr. IFU har generelt fokus på Afrika, og nu går 100 af de 750 mio. kr. til en ny Afrika-facilitet, der bl.a. skal "fremme bæredygtige værdikæder og investeringer lokalt og udvide dansk erhvervslivs muligheder for samarbejde med afrikanske lande." Andre 100 mio. kr. går til den Ukraine-facilitet, der blev oprettet i 2023, bl.a. til "fremme af offentlige og private investeringer i genopbygning af kritisk infrastruktur." Danida Sustainable Infrastructure Finance (DSIF), hvis formål er at bidrage til bæredygtig og klimarelevant infrastruktur – i samarbejde med private investorer – står til 300 mio. kr. i 2025 mod 400 året før. Det sker på et tidspunkt, hvor en bebudet gennemgribende reform af DSIF stadig er på trapperne efter en kritisk evaluering i 2022.

Også et nordisk-amerikansk initiativ til at mobilisere private investeringer i klimatilpasning i udviklingslande er kommet på finansloven. Investment Mobilization Collaboration Alliance (IMCA) hedder initiativet, som Danmark var med til at lancere på COP28 i 2023. 200 mio. kr. afsættes i alt på FFL25 til formålet – bl.a. til IMCA.

Myndighedssamarbejder og sektorrådgivere

I 2025 forventes det, at Danmark vil have ca. 75 såkaldte sektorrådgivere udsendt til en lang række lande i Afrika, Asien og Latinamerika, typisk de lidt bedre stillede udviklingslande. Formålet er at understøtte udviklingslandenes grønne omstilling gennem samarbejde mellem myndigheder i udviklingslande og danske myndigheder, f.eks. inden for vand, energi og fødevarer. Et underordnet mål er også at bane vejen for danske virksomheder til nye markeder. Programmet er vokset år for år siden sin spæde start for ti år siden, og den samlede bevilling til myndighedssamarbejder og sektorrådgivere stiger næste år med 10 mio. kr. til 323 mio.

KLIMA

MIGRATION

Irregulær migration er ikke længere et hovedspor

Irregulær migration er ikke længere et af regeringens fire hovedspor i udviklingssamarbejdet, som det ellers har været det i flere år. Tilbage i 2021 varslede den daværende S-regering, at den samlede bistand til "migration, nærområder og skrøbelige stater" frem mod 2025 ville blive øget til i alt 7,5 milliarder kr. Og i regeringens udviklingspolitiske prioriteter sidste år var irregulær migration også et af fire hovedspor. Dengang sammen med "Humanitære og Neksusindsatser" og et samlet dansk bidrag på 3,9 milliarder kr. i 2024. Altså noget mindre end forudset i 2021.

Men i FFL25 er irregulær migration altså ikke længere et af – eller en del af – de fire hovedspor. "Indsatser mod irregulær migration går på tværs af områderne," som det nu udtrykkes i FFL25. Det betyder også, at irregulær migration ikke længere har sit eget afsnit i regeringens udviklingspolitiske prioriteter og dermed heller ikke en oversigt over den samlede indsats på området.

Det betyder dog ingenlunde, at indsatser mod irregulær migration er på vej ud af det danske udviklingssamarbejde. Dels fordi den særlige nærområde- og migrationsfond, der blev etableret i 2022, lever videre med en bevilling på 700 mio. kr. i 2025 og hvert af de følgende tre år – det samme som i 2024.

Dels fordi – som regeringen udtrykker det – "indsatser mod irregulær migration går på tværs af områderne." Det kommer til udtryk ved, at forebyggelse af irregulær migration fortsat sætter tydelige spor i store dele af Danmarks bilaterale, multilaterale og humanitære bistand. F.eks. går en stor del af de 1,4 milliarder kr., der er i 2025 er afsat til at understøtte Afrikastrategien, til initiativer, der skal begrænse antallet af irregulære migranter. Det slår også igennem ved valget af værter for to af de nye danske ambassader i Afrika, Tunesien og Senegal – begge lande på migrationsruterne fra Afrika til Europa.

Mål om hjemsendelse lever

Under overskriften, "Reform af det europæiske asylsystem inkl. hjemsendelse", afsættes 300 mio. kr. af nærområde- og migrationsfondens i alt 700 mio. kr. i 2025. Målet for indsatserne er – ifølge teksten i FFL25 – dels at støtte "indsatser af relevans for udsendelse til udviklingslande, hvortil Danmark har personer i udsendelsesposition", dels den mere diffuse og ikke konkret beskrevne "reform af det europæiske asylsystem." Der er også penge på denne konto til indsatser mod menneskehandel og migrantsmugling, opbygning af asylsystemer, styrket grænseforvaltning mm. Der varsles to regionale programmer på området, ét i Middelhavsregionen, et andet i Tyrkiet og Vestbalkan. De resterende 400 mio. kr. i nærområde- og migrationsfondens går til:

International Organisation for Migration	100 mio. kr.
Multilaterale og regionale migrationsindsatser	100 mio. kr.
Fremtidens flygtningeindsats (i Kenya)	100 mio. kr.
Regionale indsatser langs migrationsruterne	100 mio. kr.

Der er i FFL25 i øvrigt ikke afsat nye tilsagn på den særlige post "Klima, konflikt, fordrivelse og irregulær migration i Afrika". Her var i FL24 afsat 150 mio. kr., der – sammen med tilsagn fra tidligere år – åbenbart stadig rækker.

FLYGTNINGE

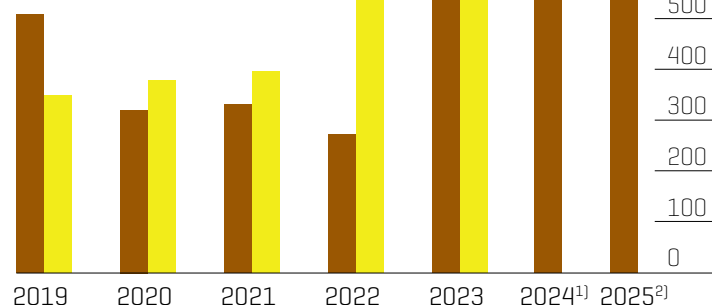
Den mystiske reserve

Umiddelbart er der udsigt til, at en langt mindre del af udviklingsbistanden i 2025 er afsat til at modtage flygtninge i Danmark end i 2024. 711 mio. kr. er der afsat på FFL25. På FL24 var der afsat næsten det dobbelte: 1.390 mio. kr. Men reelt var tallet på FL24 langt højere. Der var nemlig også – som en del af udviklingsbistanden – afsat en reserve på næsten 1,1 milliard kr. "med henblik på at sikre den fornødne fleksibilitet til i løbet af finansåret at reagere på pludseligt opståede uforudsete hændelser, herunder yderligere udgifter relateret til fordrevne fra Ukraine." På FFL25 er den tilsvarende reserve skrumpet til 53,8 mio. kr. Men også på FFL25 er der faktisk afsat en milliardreserve til flygtningemodtagelse. Den optræder bare ikke i §6 af finanslovsforslaget, som vedrører udenrigsministeriet og dermed udviklingsbistanden. Det gjorde den i både finanslovsforslaget og den endelige finanslov for 2024.

Reserven fremgår derimod af et par linjer på side 21 i den redegørelse, regeringen offentliggjorde, samtidig med lanceringen af FFL25, "Et mere trygt, grønt og rigt Danmark". Under afsnittet, "Tværgående reserver", optræder en særlig "Reserve til håndtering af fordrevne fra Ukraine". Her hedder det: "I lyset af den fortsatte krig i Europa har regeringen afsat en reserve til håndtering af udgifter til modtagelse af fordrevne fra Ukraine. Der er afsat en reserve på ca. 1 mia. kr. i 2025 og 400 mio. kr. i 2026."

Hvor på finansloven reserven er afsat, fremgår ikke. Sikkert er det dog, at hvis det bliver nødvendigt at tage af reserven for at finansiere modtagelse af flygtninge i Danmark, så vil pengene blive taget af udviklingsbistanden. Medmindre da, at regeringen skifter kurs på området.

AFSAT TIL FLYGTNINGEMODTAGELSE I MIO KR. ■
BRUGT TIL FLYGTNINGEMODTAGELSE I MIO KR. ■

¹⁾ Hertil kommer 1.095,6 mio. kr. afsat i reserve til en forlængelse af Ukraine-særloven

²⁾ Hertil kommer en reserve på ca. 1 mia. kr., der IKKE er en del af udviklingsbistanden

UDGIFTSPOST PÅ RUTSJEANETUR

De milliardstore reserver viser, hvor svært det er på forhånd at forudsige udgifterne til flygtningemodtagelse. De kan svinge voldsomt fra år til år og med kort varsel, som det fremgår af tabellen. De seneste ti år har de faktiske, årlige udgifter svinget fra 360 til 2.770 mio. kr. Langt de fleste år har udgifterne været skønnet højere på forhånd, end de blev. Kun i perioden 2020 til 2022 var de faktiske udgifter højere end de skønnede. Det største chok kom med Ruslands invasion af Ukraine i 2022, hvor mere end 2,5 mia. kr. af udviklingsbistanden blev brugt til flygtningemodtagelse i Danmark i et år, hvor der blot var afsat 276 mio. kr. på finansloven til formålet.

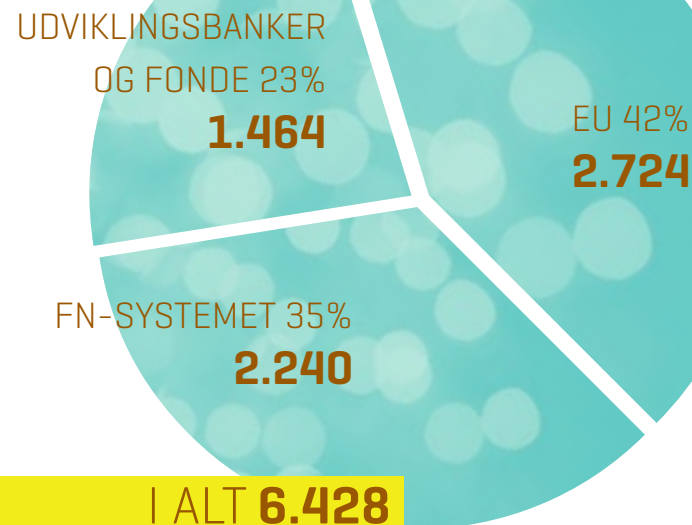
MULTILATERAL BISTAND

FN, EU, udviklingsbanker og -fonde

Danmarks multilaterale bistand har de seneste år udgjort omkring 30 pct. af den samlede udviklingsbistand, og der er i FFL25 ikke tegn på, at der rokkes ved det. Den multilaterale bistand går ad tre forskellige kanaler:

- FN-systemet
- Udviklingsbanker og -fonde
- EU

På FFL25 er der lagt op til, at den multilaterale bistand samlet vil løbe op i mere end 6,4 milliarder kr. Heraf tegner EU sig for den største del (42 pct.), FN-systemet for den næststørste (35 pct.), udviklingsbanker og -fonde for den mindste (23 pct.).

FOKUS PÅ BEFOLKNING, SUNDHED OG LIGESTILLING

De seneste år har den danske bistand gennem FN-systemet været stigende, og sådan vil det også være næste år. Præcist 2.239,6 mio. kr. er der afsat på FFL25, og det er 72 mio. kr. mere end på FL24. Også i 2025 er det de danske bidrag til befolkning, sundhed og ligestilling, der tager den største bid af kagen. 990 mio. kr. vil Danmark bidrage med i 2025, en stigning på 45 mio. kr. fra 2024 og et pænt stykke over niveauet fra årene før på omkring 700 mio. kr.

350 af de 990 mio. kr. til befolkning, sundhed og ligestilling går til FN's Befolkningsfond (UNFPA), der dermed – sammen med FN's Udviklingsprogram (UNDP) – igen bliver den største FN-modtager af bistand fra Danmark i 2025. Her er det værd at bemærke, at UNFPA også er den FN-organisation, der modtager langt det største kernebidrag fra Danmark, 225 mio. kr. Netop kernebidrag er meget eftertragtede, fordi de ikke er øremærket af donoren til bestemte formål. De 125 mio. kr., som Danmark øremærker til UNFPA, skal gå til skrøbelige lande i Afrika.

Til sammenligning får UNDP kun 125 af sine 350 mio. kr. i kernebidrag. Resten øremærker Danmark til en bred vifte af tematiske bidrag: god regeringsførelse, fredsopbygning, krisehåndtering, modstandskraft, natur, klima og energi – med særligt fokus på Afrika. De ekstra 45 mio. kr. til befolkning, sundhed og ligestilling i 2025 går til:

- Seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder ved globalt civilsamfund: + 10 mio. til 220 mio. kr.
- Den Globale Fond for bekæmpelse af Aids, Tuberkulose og Malaria: + 25 mio. til 200 mio. kr.
- Den Globale Vaccine Alliance: + 10 mio. til 35 mio. kr.

Følgende får uændrede tilsagn:

- WHO: 70 mio. kr.
- UN Women: 75 mio. kr.
- UNAIDS: 40 mio. kr.

IGEN LIDT MINDRE TIL UDDANNELSE

Den danske støtte til uddannelse er stort set væk i den bilaterale bistand, og også i den multilaterale del er den for nedadgående: 335 mio. kr. på FFL25 mod 347,5 mio. kr. på FL24 og 432,5 mio. kr. på FL23. Nedgangen fra 2024 på 12,5 mio. kr. til 2025 skyldes, at der i 2025 ikke ventes tilsagn til "øvrige multilaterale indsatser". Tilsagnene til Global Partnership for Education (250 mio. kr.) og Education Cannot Wait (85 mio. kr.) fastholdes på 2024-niveauet.

Næsten 1½ milliard gennem udviklingsbanker og -fonde

Den store modtager her er Den Internationale Udviklings-sammenslutning (IDA), der blev oprettet i 1960 som en fond under Verdensbanken for at yde bistand og favorable lån til de fattigste udviklingslande. 812,7 mio. kr. lyder det danske bidrag til IDA på i 2025, hvor andre store danske bidrag går til Verdensbanken (150 mio. kr.), Den Afrikanske Udviklingsbank og -Fond, (202 mio. kr.) og Den Nordiske Udviklingsfond (49 mio. kr.). Danmark vil også i 2025 bidrage med 203 mio. kr. til multilaterale gældsinitiativer for de mest forgældede og fattige udviklingslande.

Bistand gennem EU

Langt den største del af den bistand, Danmark yder gennem EU, går via Danmarks bidrag til EU's generelle budget og optræder ikke på Udenrigsministeriets kapitel 6 af finansloven. I 2025 er den skønnet til lidt over 2,6 milliarder kr. Resten af bistanden gennem EU er med i kapitel 6 og går til Den Europæiske Udviklingsfond (EUF), der finansierer EU's udviklingssamarbejde med de lande i Afrika, Vestindien og Stillehavet, der er omfattet Cotonouaftalen. Den udløber i 2028, hvorefter den bistand helt ophører. Men samlet set er den danske bistand gennem EU steget de seneste mange år og vil fortsat gøre det.

HUMANITÆR BISTAND

Mere og mere ambitiøs

I mange år var humanitær bistand 'bare' humanitær bistand, men gennem de seneste år er ambitionerne øget. Den humanitære bistand skal ikke 'bare' sættes ind over for akut opståede kriser. Den skal også bidrage med langsigtede løsninger på årsagerne til de humanitære kriser. Det bliver kaldt neksusindsatser, og det begreb kom da også med på finansloven for 2024 og igen på FFL25, hvor ambitionerne får et ekstra nøk opad. Nu annonceres "i stigende grad et fokus på situationer, hvor der er sammenfald mellem klimaforandringer, konflikt og fordrivelse."

De samlede tilsagn daler en smule: med 100 mio. til 3.835 mio. kr. i 2025. Hele nedgangen er på posten "strategiske neksusindsatser", der går fra 275 til 175 mio. kr. i 2025. Ellers er alle andre bidrag uændrede i forhold til 2024. Der er i alt 925 mio. kr. i "generelle bidrag til internationale, humanitære organisationer". Blandt modtagerne er:

- UNHCR - FN's Flygtningehøjkommissariat: 250 mio. kr.
- UNRWA - FN's Organisation for Palæstinaflygtninge: 105 mio. kr.
- WFP - FN's Fødevarerprogram: 210 mio. kr.
- CERF - FN's Centrale Humanitære Fond: 190 mio. kr.

Til "humanitære bidrag til partnere i akutte og langvarige kriser" er afsat 2.910 mio. kr. på FFL25. Heraf går de 1.704 mio. kr. til "strategiske partnerskaber, neksusindsatser og nødhjælpsspuljer. Og af dem går 1.264 mio. kr. til 18 danske civilsamfundsorganisationer med flerårige rammeaftaler med udenrigsministeriet. Resten til internationale organisationer som UNHCR, UNFPA [FN's Befolkningsfond, UNICEF [FN's Børnefond] og Den internationale Røde Kors Komité [ICRC].

CIVILSAMFUND

Øget pres på uændret ramme

Bistand gennem civilsamsfundsorganisationer står på FFL25 til uændrede 288,5 mio. kr. Heraf går langt de fleste – 278,5 mio. kr. – til puljeordninger og netværk, der tilsammen støtter adskillige 100 mindre danske civilsamsfunds udviklingsarbejde, og som oplever et stadig større pres på puljerne, så flere af dem må sige nej til flere og flere ansøgninger, der vurderes støtteværdige. **Pengene går gennem:**

- CISU - Civilsamsfund i Udvikling: 167,5 mio. kr.
- Danske Handicaporganisationer: 43,5 mio. kr.
- Dansk Ungdoms Fællesråd: 22,5 mio. kr.
- CKU - Center for Kirkeligt Udviklingsamarbejde: 35 mio. kr. [30 på FL24]
- Globalt Fokus: 10 mio. kr. [9 på FL24]

Også penge til større danske CSOers indsats

Frem til og med 2023 figurerede den del af udviklingsbistanden, der gik til større danske civilsamsfundsorganisationers arbejde også på posten: Bistand gennem civilsamsfundsorganisationer. Men fra 2024 er støtten til de – pt. 18 – større danske civilsamsfundsorganisationer flyttet til den post på finansloven, der har overskriften: "Humanitær bistand og neksus indsatser". Uden at det har fået indflydelse på de afsatte beløb. Uændrede 1.264 mio. kr. er der i alt afsat. Flest til Folkekirkens Nødhjælp med 200 mio. kr., mindst til SOS Børnebyerne og Danmission med hver 15 mio. kr.

CSO-støtte ad mange kanaler

Flere andre dele af den danske udviklingsbistand retter sig mod civilsamsfund. På FFL gælder det bl.a. **danske CSOer:**

- DIGNITY – Dansk Institut mod Tortur: 58 mio. kr. i 2025, 5 mio. mere end i 2024
- Institut for Menneskerettigheder: 44 mio. kr. i 2025, 4 mio. mere end i 2024
- DIPD - Dansk Institut for Partier og Demokrati: 25 mio. kr., 10 mio. mindre end i 2024

Internationale CSOer, f.eks.:

- IWGIA - International Work Group for Indigenous Affairs med hovedkontor i Danmark: 18 mio. kr.
- IRCT - International Rehabilitation Council for Torture Victims også med hovedkontor i Danmark: 9 mio. kr. mod 0 året før

Temaer, hvor CSOer spiller en central rolle:

- Civilsamsfundets råderum: uændrede 25 mio. kr.
- et Digitalt Demokrati-Initiativ, der støtter lokale CSOer i det globale syd med at fremme demokrati og menneskerettigheder ved hjælp af digitale teknologier: 119 mio. kr. i 2025 som led i en samlet støtte på 300 mio. kr. 2023-2026
- National ressourcemobilisering, antikorrupition og internationalt skattesamarbejde: 119 mio. kr. Op fra 99 mio. kr. på FL24

OPLYSNING

“Det er som om, der er ingen i Udenrigsministeriet, der har forholdt sig til, at de sidder med et Udlændingeministerium, der vil det modsatte

TORBEN VOSBEIN, SPOR MEDIA, GLOBALNYT, 6. SEPTEMBER, 2024

Pres på puljerne

Umiddelbart ser det voldsomt ud: Det beløb, Danmark vil bruge af sine udviklingsmidler på oplysning i 2025, falder med næsten en tredjedel – fra 130,1 mio. kr. i 2024 til 88,3 mio. næste år. Det betyder dog ikke, at indsatsen bliver mindre. Nedgangen skyldes budgetteknik: På finansloven for 2024 blev der budgetteret med toårige tilsagn til de to puljer, OpEn (Oplysnings- og Engagementspuljen) og GLOBUS (Puljen for Globalt engagement, Uddannelse og Samarbejde). På næste års finanslov er tilsagnene etårige – og i øvrigt uændrede: 25 mio. kr. til OpEn og 18,8 mio. kr. til GLOBUS.

OpEn er ikke helt så OpEn, som forvalterne af puljen, Civilsamfund i Udvikling (CISU) og Fonden Roskilde Festival, kunne ønske sig. Puljen blev søsat i 2022, hvor den måtte give afslag til støtteværdige ansøgninger for i alt 21 mio. kr. I 2023 var der afslag til 72 støtteværdige ansøgninger til i alt ca. 40 mio. kr. og i 2024-runden modtog OpEn 80 ansøgninger for i alt 54 mio. kr., men havde kun knapt 19 mio. kr. at dele ud, så den måtte give afslag til 35 ansøgninger, der blev vurderet støtteværdige. Men trods det voldsomme pres er der altså ikke yderligere midler på vej.

GLOBUS mærker også presset på sine midler, men er også udfordret fra en anden kant. Mange af de projekter, GLOBUS støtter, involverer besøg i Danmark af partnere fra Syd. Men den udveksling, som regeringen i mange sammenhænge taler varmt for, bliver i stigende grad blokeret af de stramme danske visumregler. I 2024 måtte Spor Media f.eks. opgive at få syv unge kenyanere til Danmark som led i et GLOBUS-støttet projekt, fordi Udlændingestyrelsen afslog at udstede visum til dem, og det er et problem, flere og flere GLOBUS- og også OpEn-projekter oplever.

Flere åbne spørgsmål

Der er på FFL25 afsat 6 mio. kr. til “Kommunikationsplatforme for engagement”. Det er 1 mio. kr. mere end på FL24. Kun Verdens Bedste Nyheder nævnes ved navn. Derimod fremgår det ikke specifikt, om der fortsat er penge til mediet “Tingenes Verden”, der i 2021 vandt udbuddet om at afløse udenrigsministeriets eget magasin 360[0]. Mediet, der fik en toårig bevilling på 2 mio. kr. årligt, har siden taget navneforandring til “reelly” og fået sin bevilling forlænget.

Dan Jørgensens nyhedsbrev: I september 2023 lancerede Dan Jørgensen som minister for udviklings-samarbejde og global klimapolitik sit eget månedlige nyhedsbrev. Foreløbigt er der ikke noget, der tyder på, at Lars Løkke Rasmussen vil fortsætte nyhedsbrevet som ansvarlig minister for udviklings-samarbejdet.

ADMINISTRATION

Mere Danmark i Afrika

Den Afrikastrategi, der blev lanceret i dagene op til, at FFL25 blev lagt frem, sætter på mange måder sit præg på det danske udviklings-samarbejde i 2025 og årene frem. Også på udenrigstjenesten. Afrikastrategien betyder, at Danmark vil åbne tre nye ambassader i Afrika, i Rwanda, Senegal og Tunesien, og selv om den samtidig bebuder, at de danske ambassader i Mali og Burkina Faso vil blive lukket, så stiger antallet af danske ambassader i Afrika med én. Det blev også annonceret, at fem danske ambassader i Afrika vil få tilført ekstra mandskab: Egypten, Kenya, Sydafrika, Nigeria og Ghana, og at der i alt de kommende år vil blive udsendt 10 danske diplomater ekstra til det afrikanske kontinent.

Det afspejles alt sammen i FFL25, hvor der om repræsentationer i Afrika står, at “kontoen er forhøjet med 15,8 mio. kr. i 2024, 25 mio. kr. i 2025, 43,6 mio. kr. i 2026 og 57,4 mio. kr. i 2027.”

De samlede udgifter til udenrigstjenesten stiger også. Fra 3.199 mio. kr. i 2024 til 3.322 mio. i 2025, en stigning på 123 mio. kr. – tæt på fire pct. Den del af udgifterne, der går til administration af udviklings-bistanden – og som indgår som en del af den danske udviklingsbistand – stiger derfor også. Fra 1.191 mio. kr. i 2024 til 1.238 mio. i 2025.

VÆRD AT HOLDE ØJE MED

Udenrigsminister Lars Løkke Rasmussen: Træder han også i karakter som udviklingsminister, eller mister udviklingssamarbejdet politisk opmærksomhed?

Arven efter "Klima-Dan": Kan Lars Aagaard som ny som minister for global klimapolitik sikre Danmark fortsat international gennemslagskraft?

Danmark i FN's sikkerhedsråd 2025-26: Vil Danmark bruge sin nye position til aktivt at støtte Afrikas krav om en fast plads i rådet?

Hvad nu i Sahel: Hvad sker der, når Danmark lukker sine ambassader i Sahel, men fortsætter udviklingssamarbejdet?

Opsigtsvækkende klimabidrag: Vil Danmark give formelt tilsagn – og udbetale – de 175 mio. kr. til den nye fond for klimaskabte tab og skader, regeringen annoncerede i 2023?

NY UDVIKLINGS- POLITISK STRATEGI

Bliver Verdensmålene fastholdt som kompas? Og hvilke signaler kommer der ellers om den nye udviklingspolitiske strategi, der fra 2026 skal afløse "Fælles om verden?"

TEKST

JESPER HELDGAARD
JHELDGAARD@GMAIL.COM

LAYOUT/DESIGN

KIT HALDING/SURVIVALKIT.DK

FOTOS

UNSPLASH, PEXEL

UDGIVER

TIMBUKTU FONDEN OKTOBER 2024
WWW.TIMBUKTUFONDEN.DK

TRYK

PRINFO TREKRONER